

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ธรรมะเป็นสังขธรรม สังขจะความจริง นี่เป็นอริยสัจ สิ่งที่มีน เป็นสิ่งที่คงที่ตายตัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องอนิจจัง คำว่า “อนิจจัง” นะ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็น อนัตตา

คำว่า “เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา” เพราะว่ามันเป็นทุกข์ ทุกข์นี้ยึดมั่น เวลาสรรพสิ่ง เวลา ความสุขเรา เราพยายามยึดมั่น เราพยายามจะมีความสุข ความสุขมันไม่อยู่กับเรานานเลย แต่มัน มีความทุกข์ขึ้นมา ความทุกข์นั้นเราไปยึดมั่นมัน เพราะเราทุกข์ พอเราทุกข์ขึ้นมา มันชอบคิดแต่ เรื่องความทุกข์ความยากอันนั้นนะ ความทุกข์นั้นเป็นอนัตตา เป็นอนัตตาเพราะว่าจริงๆ แล้วมันเป็น อนิจจัง มันเปลี่ยนแปลงตลอด คือมันไม่คงที่หรอก ความทุกข์ก็ไม่คงที่หรอก ความทุกข์มัน ก็ไม่อยู่กับเราหรอก แต่มันชอบ มันชอบคิด ชอบไขว่คว้า ไขว่คว้าแต่ความเป็นทุกข์นั้นนะ แล้ว มันเป็นอนัตตา อนัตตาคือว่ามันไม่คงที่หรอก มันแปรสภาพของมันไปอย่างนั้นนะ ถ้ามันมีสติมี ปัญญา มันก็จะผ่านวิกฤติอันนั้นไป สังขจะๆ มันเป็นอย่างนั้น ถ้าสังขจะเป็นอย่างนั้น ผู้ที่ประพฤติ ปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาแล้ว มันจะมีสังขธรรมในหัวใจ ถ้ามีสังขธรรมในหัวใจนะ ยิ้มแย้ม แจ่มใส จะทำสิ่งใดมันก็มีธรรมะไปหล่อเลี้ยงในใจ ธรรมะหล่อเลี้ยงในใจ

หลวงตาท่านพูดบ่อย สิ่งที่สัมผัสธรรมได้ๆ คือความรู้สึทักของคน ความรู้สึทักของจิตที่มัน สัมผัสธรรมได้ สิ่งอื่นสัมผัสไม่ได้ ศึกษาขนาดไหนก็สัมผัสไม่ได้ คุณติ ศึกษาจนมีความรู้ ท่วมหัว สัมผัสธรรมะไม่ได้ สัมผัสธรรมะไม่ได้ตรงไหนล่ะ? ตรงที่มันยังทุกข์ใจ ความรู้ เยอะแยะ เจ็บช้ำน้ำใจไปหมด แต่ถ้าคนที่มีความธรรมในหัวใจ มันอ่อนคลาย มันอ่อนคลายเป็นสัง ขธรรมอันนั้น ถ้าสังขธรรมอันนั้น กรุณาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติแล้วท่านมีคุณธรรม อย่างนั้น

ฉะนั้น เราจะโฆษณา หนังสือ หนังสือนี้สวยมาก หนังสือนี้สวยมาก แต่มันไม่ใช่สวยแต่รูปไป หนังสือนี้สวยมาก เนื้อหาสาระมันก็เข้มข้น เนื้อหาสาระมันก็เต็มจำนวนของมัน เพราะครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นเจ้าของประวัติ ท่านได้ประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านรู้จริงของท่าน มันสวยทั้งรูป กลิ่นก็หอม คุณธรรมก็ขจรขยายไปทั่ว

เวลาเราทำประวัติของหลวงปู่ดี เพราะหลวงปู่ดี ถ้าคนคนนั้นเป็นคนดี เขาเป็นลูกใคร เขาชาติตระกูลอะไร ทำไมเขาเป็นคนดีอย่างนั้น นี่ก็เหมือนกัน เด็กคนนี้เป็นคนดี เป็นลูกใคร พ่อแม่ใครเป็นคนสอน สอนมาแล้ว พ่อแม่ดีสอนให้ลูกเป็นคนดี นี่ก็เหมือนกัน หลวงปู่ดี หลวงปู่ดี เกียรติศัพท์เกียรติคุณของท่านขจรขยายไปทั่ว ๓ แคนโลกธาตุ ใครเป็นคนสอนล่ะ? ก็หลวงปู่มัน

หลวงปู่มัน หลวงปู่เสาร์ท่านมา เพราะหลวงปู่ดี ประวัติหลวงปู่ดี ท่านแสวงหาของท่าน ท่านบวชเป็นมหานิกายมาก่อน ท่านเป็นคนที่มีอำนาจวาสนา ท่านก็แสวงหาของท่าน แล้วแสวงหาของท่านไปถึงสุดลำฟ้าเขียว สุดท้ายก็ไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันก็ยุติเป็นธรรมยุตแล้วหลวงปู่มันเป่ากระหม่อมมา นี่ประวัติหลวงปู่ดี ประวัติอาจารย์สิงห์ทอง เกียรติศัพท์เกียรติคุณของท่านหอมทวนลม แล้วลูกใครล่ะ แล้วใครอบรมมาล่ะ

เวลาหลวงตาท่านพูด ท่านพูดบอกว่า หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมท่านมา ครูบาอาจารย์อบรมสั่งสอนมา เลี้ยงดูรับผิดชอบมา

นี่ก็เหมือนกัน เราพิมพ์หนังสือๆ พิมพ์เจ้าของประวัติด้วย พิมพ์ผู้ที่อบรมสั่งสอนมาด้วย ถ้าเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ เราจะอบรมสั่งสอนใคร เราไม่รู้ถูกรู้ผิด เราจะไปชักนำใคร คนที่เขาจะสั่งสอนคนอื่น เขาต้องมีความรู้ของเขา เขาต้องมีความจริงในหัวใจของเขา

นี่ไง เวลาพิมพ์ หนังสือสวย รูปก็สวย คุณธรรมในหัวใจก็มี ในปัจจุบันนี้โลกเขาบอกว่าสวยจากภายใน โลกเขาบอกสวยจากภายใน สวยจากภายในก็สวยจากการบ่มเพาะของศีลของธรรม ถ้าของศีลของธรรม กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมหอมทวนลมๆ สัจธรรมมันเป็นแบบนี้

ฉะนั้น เวลาเราทำแล้วมันชื่นชม มันชื่นชมตั้งแต่ผู้ที่บุกเบิก ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เจ้าของประวัติแต่ละท่าน ท่านต้องทำของท่าน ท่านทำของท่าน ท่านต้องชวนขยายของท่าน เหมือนเราเราทำหน้าที่การงานของเรา เราสมบุกสมบันแค่ไหน ปัญหาสังคมมากน้อยขนาดไหน บวชเป็น

พระมาแล้ว บวชเป็นพระ ปัญหาสังคมของสังคมสงฆ์ แล้วปัญหากิเลสในหัวใจของเราละ ปัญหาสังคม

ครูบาอาจารย์ เราเคารพบูชาท่าน เราก็ต้องอุปัฏฐากอุปถัมภ์ท่าน แล้วครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียง ทุกคนก็เข้าไปหาท่าน แล้วมันก็จริตนิสัยของคน ร้อยพ่อพันแม่ ความเห็นเด็กแตกต่าง กันมหาศาล ปัญหาสังคมๆ มันก็บีบคั้นในหัวใจเราอยู่แล้ว แล้วยังปัญหากิเลสอีก ปัญหากิเลสที่มันต่อต้านในหัวใจ แล้วปัญหากิเลสนะ ทำไปแล้ว ทำไปแล้ว “อยู่กับสังคมสงฆ์ สังคมสงฆ์ก็ไม่เห็นคุณงามความดีของเราเลย ประพฤติปฏิบัติไปแล้วสมาธิก็ได้สักที ปัญหาที่ไม่เห็นเกิดสักที เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ก็เทศน์ธรรมเหนือโลกๆ ไอ้เรา กิเลสเรานั้นกดหัวใจอยู่ได้โลก มันทุกข์มันยากขนาดไหน” นี่มันต้องบุกบันไปอย่างนี้ แล้วเอาใครเป็นหลังอิงล่ะ เอาใครเป็นคนคอยชี้นำล่ะ

การประพฤติปฏิบัติ มันความจริง ความจริงเป็นอย่างนี้ ถ้าคนที่ปฏิบัติมันมีการกระทำอย่างนั้นมา ฉะนั้น สิ่งที่ว่าจจะรอดตาย รอดตายมาแต่ละดวงใจ ที่ว่าจิตสัมผัสธรรมๆ ความเป็นจริงในหัวใจนั้นมันมาจากไหนล่ะ? มันมาจากการกระทำของท่าน ถ้าไม่มีการกระทำของท่าน หัวใจสัมผัสธรรมๆ ถ้าเป็นสมาธิก็รู้ว่าเป็นสมาธิ ถ้าคนที่ไม่รู้สมาธิก็คิดว่าสมาธิเป็นนิพพาน เวลาคนที่ใช้ปัญญาไปแล้ว ปัญญาที่เราพยายามฝึกฝนของเราขึ้นมาเป็นภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญามันเทียบเคียงกับอะไรล่ะ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา

สุตมยปัญญา เวลาเราพลั้งเผลอขึ้นมา เราจำไม่ได้ เราก็ไปเปิดตำรามันก็ยังเจอ

จินตมยปัญญา จินตนาการไป จินตนาการให้เหมือนได้ เดี่ยวพยายามจินตนาการเอา

แต่ภาวนามยปัญญาเวลามันเกิด มันเกิดขึ้นมานะ ถ้าเราไม่ควบคุมดูแลรักษา แล้วเวลา กิเลสมันพลิกแพลง มันบังเงา มันอ้างธรรมะนั้นนะ เราเชื่อมั่นเลย เราเชื่อมั่น มันก็ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติ ท่านปฏิบัติของท่านอย่างนั้นนะ ท่านต้องทำความจริงของท่านขึ้นมา ฉะนั้น เวลาเป็นจริงขึ้นมา มันต้องมีอำนาจวาสนา มันต้องมีสัจจะ มันต้องมีความเข้มแข็งในใจ มันถึงจะก้าวเดินไปได้

สิ่งนั้นเวลาพิมพ์หนังสือ พิมพ์มาให้เป็นการกำลังใจพวกเราไง พิมพ์มาเพื่อเชิดชูครูบาอาจารย์ของเราไง พิมพ์มาเพราะว่า คุณติ คนคนหนึ่งเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่เสาร์

แล้วเวลามันจับต้องสติปัญญาน ๔ ตามความเป็นจริงของมันขึ้นมา เวลามันแยกแยะของมันขึ้นมา คุณ คุณความมหัศจรรย์ของมันสิ อกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาดูธรรม เอ็งมาดูหัวใจของข้า หัวใจที่มันเกิดมรรคเกิดผล มันกำลังบดขยี้กิเลสอยู่นี่ มันกำลังเหยียบย่ำไอ้ครอบครัวของมาร นี่เวลามันเกิดขึ้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านจะรู้จะเห็นของท่านนะ

เวลากิเลสที่มันฟูขึ้นมา มันมีกำลังขึ้นมา มันทำให้ศีล สมาธิ ปัญญาเราอ่อนด้อย อู๋! มันทุกข์จนเจ็บใจ มันจนตรอก มันไม่มีทางออก มันไปไม่ได้ มันมีแต่ความทุกข์ นี่เวลากิเลสมันฟูขึ้นมา เวลาเรามีสติมีปัญญาขึ้นมาด้วยการชักนำของครูบาอาจารย์ของเรา ด้วยการดูแลรักษา เราก็มีสติมีปัญญา เราชวนขวยของเรา เราทำของเราขึ้นมา เวลาเกิดสมาธิขึ้นมาก็มีความสุขของมันขึ้นมา ความสุขนั้นอย่าให้ติดนะ ความสุขนั้นมันเป็นพื้นฐานนะ ฐานที่ตั้งแห่งการงานนะ งานจะเกิดบนความสุขนั้น งานจะเกิดบนกวางสะบนภพนั้น สัมผัสได้ที่ใจนั้น ถ้าใจนั้นเป็นขึ้นมา มันเกิดมรรคเกิดผลขึ้นมา มันเกิดความมหัศจรรย์ ถ้าความมหัศจรรย์เกิดขึ้นมา ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมาจากในหัวใจนั้น นี่เวลาความมหัศจรรย์มันเกิด มันเกิดอย่างนี้ เกิดจากสังขธรรม เกิดจากอริยสังข์ เกิดจากสังข์จะความจริง

ถ้าความจริงมันเกิดขึ้นมาในหัวใจ แล้วมันเกิดมาได้อย่างไรล่ะ

มันก็เกิดมาจากครูบาอาจารย์ของเราคอยชี้คอยนำใจ เกิดจากการชวนขวยของเราไป เกิดจากความเพียรของเราไป ความเพียร ความวิริยะ ความอดุทธาหะไป ความเพียรของเรา เรามีหน้าที่การงานทางโลก เราทำสิ่งใดแล้วเราก็พยายามของเราขึ้นมา ทำเพื่อความเป็นอยู่ของเรา ทำเพื่อความมั่นคงของชีวิต ชีวิตนี้เกิดมามันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย นั่นก็งานอันหนึ่งที่ทุกข์ๆ ยากๆ อยู่ทุกข์ๆ ยากๆ อย่างนี้เป็นงานสาธารณะ เป็นงานของโลก เป็นงานของภพชาตินี้ เราเกิดมาเป็นใคร เกิดมาเป็นคนคนนั้นก็ใช้ชีวิตจนหมดชีวิตนั้นไป พอหมดชีวิตนั้นไป งานของโลกนี้ งานของคนคนนั้น แต่จิตดวงนั้นเกิดจากนาย ก. ไปเกิดเป็นนาย ข. จากนาย ก. สมบัติของนาย ก. ไปอยู่บนภพชาตินี้ ไปเกิดเป็นนาย ข. นาย ข. อำนาจวาสนาที่ทำคุณงามความดีไปเกิดเป็นนาย ข. สมบัติของนาย ก. นาย ข. มาเอาไม่ได้ สมบัติของนาย ข. กับนาย ก. เกี่ยวพันกับเรื่องเวรเรื่องกรรม เกี่ยวกับเรื่องคุณงามความดีของหัวใจที่เราทำบุญกุศลที่มันเป็นสมบัติของเรา ไปเกิดเป็นนาย ข. นาย ข. ก็ต้องชวนขวยกระทำไป

ถึงว่าสมมตินี้เป็นสมมติประจำภพประจำชาติ สมบัติประจำโลกนี้ สมบัติสาธารณะ ไม่ใช่ของเรา แต่บุญกุศล คุณงามความดี จากนาย ก. นาย ข. ทำคุณงามความดีของเรา เวลานาย ก. ตายไป นาย ข. ตายไป ทรัพย์สมบัติในโลกนี้ที่เป็นเรธาตุวัตถุธาตุเป็นของนาย ก. เป็นของชาติตระกูลของนาย ก.

นาย ก. ตายไป ไปเกิดเป็นนาย ข. นาย ข. ทำอย่างไรต่อไป นาย ข. ทำอย่างไรต่อไป นาย ข. ก็ต้องชวนขวยไป ถ้านาย ข. เกิดมายังมีสติปัญญาอยู่ ถ้านาย ข. เกิดขึ้นมา นาย ข. น้อยเนื้อต่ำใจ นาย ข. เกิดมาแล้วบอกมีความทุกข์ความยาก นาย ข. ประชดชีวิตไป นาย ข. ก็ทุกข์ยากของนาย ข. นั้นไป

จิตดวงเดียว นี่ไง ถ้าเป็นสมบัติของเราๆ สมบัติของเรา เราทำบุญกุศลอย่างนี้มันจะเป็นสมบัติของเรา ของจิต จิตเกิดจะเป็นนาย ก. นาย ข. นาย ง. ก็จิตดวงนั้น เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้วแต่บุญกุศลมันขับส่งไป

แต่ถ้าเราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไง หนังสือสวย สวยด้วยรูปเล่ม อัดแน่นไปด้วยเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระ มนุษย์คนหนึ่งได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จนมีครูบาอาจารย์ชักนำขึ้นมา จนถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วที่สุดแห่งทุกข์มีการกระทำอย่างนั้นนะ

นี่ไง ถ้าเรามีอำนาจาสนา มันจะคิดเลย งานทางโลก เราต้องรับผิดชอบ คนเรา คนดีคนชั่วเขาดูที่ความรับผิดชอบของคน ถ้ารับผิดชอบ คนที่รับผิดชอบ คนมีสัจจะของเขา เขารับผิดชอบต่อเขา ถ้าเขาจะมาประพฤติปฏิบัติ เขาจะรับผิดชอบต่อเรื่องนามธรรม รับผิดชอบต่อเนติธรรม นั่งสมาธิภาวนาได้อะไร? ได้เวลา เวลาที่ล่วงไป ๗ ปี ๘ ปี ปฏิบัติมาทั้งชาติ แล้วได้อะไร ได้เวลานั้น เพราะมันไม่มีวัตถุสิ่งใดที่ทุกคนจะตรวจสอบได้ แต่ครูบาอาจารย์ของเราตรวจสอบได้ เวลาไปหาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เราท่านถามว่าภาวนาเป็นอย่างไร นี่ไง ภาวนาเป็นอย่างไร เคยเป็นสมาธิไหม เคยเกิดปัญญาไหม

ถ้าเราโง่งๆ เซ่อๆ เราก็บอก “โเฮ้โเฮ! เคยเกิดปัญญา ปัญญา อู้อู้อู! ยอดเยี่ยม”

ท่านบอกไม่ใช่ ปัญญาอย่างนี้ปัญญาของโลก เคยเกิดปัญญาไหม ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิเคยเกิดไหม ถ้าไม่เคยเกิด ไม่รู้ว่าปัญญาที่เกิดภาวนามยปัญญาเป็นอย่างไร เห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านรู้

ที่บอกตรวจสอบไม่ได้ๆ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงตรวจสอบได้ ถ้าตรวจสอบไม่ได้ อริยสัจมันเป็นอย่างไร ความจริงมันเป็นอย่างไร ความจริงต้องเป็นความจริง ความจริงเป็นความจริงวันยังค่ำ ถ้าความจริงอันนั้นเกิดจากครูบาอาจารย์ของเรา

ฉะนั้น ถ้าเรามีสติมีปัญหา มีสติปัญญานะ หน้าทีปัจจุบันนี้เราก็ทำ ต้องทำ แล้วเราทำเพื่ออะไร เพราะต้องอยู่ต้องกิน เราต้องทำ ทำของเราไป แต่สมบัติจริงๆ ละ สมบัติจริงๆ “อย่าเขียนเสือให้วัวกลัว นรกสวรรค์ไม่มีหรอก ตายแล้วก็จบ ไม่มีหรอก”

ถ้านรกสวรรค์ไม่มี สรรพสิ่งไม่มี ไม่มีการเวียนว่ายตายเกิด คนเราเกิดมาเป็นมนุษย์มันจะมีค่าเท่ากัน สรรพสิ่งในโลก วัตถุมันจะเหมือนกัน ทำไมจรตนิสัยไม่เหมือนกัน ทำไมความเห็นของคนไม่เหมือนกัน ทำไมคนคิดดี คิดดีมหาศาลเลย เวลาคนคิดชั่ว คิดชั่วมันร้ายแรงนัก นี่มันมาจากไหนละ นี่ไง นาย ก. นาย ข. ไง จากนาย ก. ไปเกิดเป็นนาย ข. นาย ก. ทำสิ่งใดแล้วมีความฝังใจก็ไปเกิดเป็นนาย ข. นาย ข. เจ็บช้ำน้ำใจก็เกิดเป็นจรตนิสัย นาย ข. ก็ไปทำลายคนอื่นต่อไป

แต่ถ้าเราทำของเรา นี่ไง อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เราทำสิ่งใดเป็นสมบัติเราทั้งนั้น เราทำคุณงามความดีฝึกฝนขึ้นมาเป็นความดีของเรา เด็กของเรา เราฝึกฝน มันจะเป็นคนดีขึ้นมา เราจะไปปล่อยที่ไหนมันก็เป็นคนดี

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่เราฝึกฝนขึ้นมาแล้วมันจะพัฒนาขึ้นมา มันเป็นความดีของมัน ถ้าความดีของมัน เป็นของใจดวงนั้นของเรา เป็นของของเรา ของของเราคือจรตนิสัยของเรา ของของเราคือมูมมอของเรา ของของเราคือความเห็นของเรา แล้วถ้ามันไปรู้ไปเห็นเข้า บุญเพนิวาสนุสติญาณ ระลึกอดีตชาติได้ตลอด จุตูปปาตญาณ อนาคตระลึกได้ อาสวักขยญาณ ทำกิเลสให้สิ้นไป นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เราจะว่ามีหรือไม่มีนั้น แขนงไว้ก่อนถ้าไม่เชื่อ แล้วเราทำของเราไป ถ้าปฏิบัติไปไม่รู้ไม่เห็นอย่างนี้ มันสงสัย ความสงสัยมันปิดกั้นสมาธิ ความสงสัยทำให้เราปฏิบัติเนิ่นช้า

ฉะนั้น ถ้าเราทำจริงขึ้นมา มันจะไปแก้ความลังเลสงสัย ที่มันจะแก้ความลังเลสงสัยได้ มันต้องรู้จริงเห็นจริง แล้วถ้าไปรู้จริงเห็นจริง รู้จริงเห็นจริงเอง มันจะไปเถียงกับใครละ มันจะเถียงกับใคร

ตอนนี้เทียบกับตัวเองอยู่นี่ไง เทียบกับความไม่เชื่อ แต่ถ้าเวลามันรู้เองเห็นเอง มันประจักษ์
แล้วมันจะเถียงใคร มันจะเถียงใครถ้าเราไปรู้ประจักษ์ แต่ตอนนี้มันยังไม่ประจักษ์ไง ต้องเถียงไป
ก่อน เถียงไปเรื่อยๆ เถียงไปจนกว่ามันจะรู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริงกับใจดวงนี้ เอวัง